

1. ODDZIELAĆ (24) *vb impf*

o oraz a jasne; -e- (4) *Mącz* (3), *BiałKat*, -é- (1) *KochPs*.

praes 1 sg oddzielam (4). ◇ 2 sg oddzielasz (2). ◇ 3 sg oddziela (7). ◇ 1 pl oddzielamy (1). ◇ 3 pl oddzielają (3). ◇ *imp* 2 sg oddzielaj (1). ◇ 3 sg niech oddziela (1). ◇ *con* 3 pl *m pers* by oddzielali (1). ◇ *part praes act* oddzielając (4).

Sł stp, *Cn* notuje, *Linde XVII w.* (z *Cn*) s.v. *oddzielić*.

1. *Sprawiać, aby ktoś lub coś nie był(o) razem; segregare, separare* *Mącz*, *Cn*; *discludere, disiungere, sequestrare* *Cn* (8) : *Segrego, Wyłąciam/ Odłączam/ Oddzielam. Mącz* 149d, 280d.

W przen [co od czego] (1) : Ktory [Bóg] wiodł zá práwicy Moizefzá rámieniem wielmożności fwey/ oddzielaiąc wody od oblicza ich [Żydów] [*scindentis aquas a faciebus eorum*] *BudBib Is* 63/12.

Przen: Pozbawiać czegoś, odbierać coś [kogo od czego] (2) : Ia to nędzniczek ták mowę że dzyału żadnego/ Nye obyeram/ yedno tu ftrzedz zakonu twoyego/ Abych ni w czym nie wykroczył przeciw woley twoiey Nye oddzyelayże mye Pánye od tey cząłtki moyey *LubPs* bbv; Niech nas [śmierć] oddziela od máiętności ktora zołtác tu musí/ [...] ále nas od Pána Bogá y łálki iego niechay nie dzieli. *SkarKaz* 387b.

a. *Sprawiać, aby zmieszane ze sobą rzeczy niejednorodne znalazły się osobno* [co] (3) : [w ziemi zawarte są kruszce] które ogień ták trybuie y rozłącza [!]/ że iáko w wltáwicznym kóminie/ pieką á wárzác/ wltáwicznie oddziela a ku górze pobudza *Oczko* 5v.

oddzielać od czego (2): *FalZioł* V 97v; *Czemn* [!] żołądek ieft tak łzyroki. (-) Aby tim więcej pokarmu w łobie mógł zachować, ktori on w łię biorąc iakoby w nieiaki garniec warzy á trawi oddzielaiąc to czo ieft subtilne⁸⁹ od plugawego, wilgotność chędogą ku krwi wzgorę podnołząc, á grubą materią na doł przez ielita wypufłczaiąc. *GlabGad* E7.

2. *Wybierać spośród wielu, szczególnie wyróżniać [kogo od kogo, od czego]* (3) :

oddzielać czym (1): [*Chrystus*] wybráne fwoie [...] znáki niekthoremi fwemi od włzytkich infzych oddzyela á łobie ie łámemu połwiąca *RejPosWstaw* [143²]v.

Szereg: »odłączać a oddzielać« (1): [*świecie*] przelláduiefz niewinnie ty ktore on łobye odłącza á oddzyela od márných łpraw twoich *RejPos* 336.

W przen (1) : pan bog zna owcze fwoie/ Ktore tego iego głólv łwchaią [...] Y oddziela ie od kozłów parłzywych/ a niepołwłzných łłowv iego *SeklWyzn* Cv.

3. *Obdarowywać [kogo]* (1) : O łpráwiedliwy łędzia/ ty káždęgo Spráwnie oddzielałz wedla załług iego. *KochPs* 10.

4. *Dawać, przeznaczać dla kogoś część całości; distribuere* *Vulg* [w tym: co (4)] (6) : *Dimetior, Oddzielam/ Rołmierzam. Mącz* 219d.

oddzielać komu (4): *BierEz* M2v; Alie y z łynow Aaronowych [...] byly náznáczeni mężowie ktorzyby oddzieliáli dziáły włfłytkiey płci męskiey *Leop 2.Par* 31/19; *BiałKat* 201. Cf *oddzielać komu z czego*.

oddzielać komu z czego (1): then ieft dobry á łpráwiedliwy obyczay/ iż cokolwiek płácą v Sądu/ [...] trzeci grołz Piłárzowi z onych pienedzy oddzielaią *GroicPorz* d3v.

Przen [komu] (1) : iż [ksiądz kanonik, przeciwnik w polemice] nam piasiek y pułzczą Rákowfką [...] oddziela *CzechEp* 407.

5. Rozróżniać, wyłączać; secernere, seiungere Cn (6) :

oddzielać kogo od kogo (2): Ták podoba mi łye tá roznicá twoiá Papiłto miły/ iż Krolá Polłkiego oddzielałz ták od pogáńłkich/ iáko też y od Krześćijáńłkich Krolow innych *OrzRozm* L4v; *NiemObr* 109.

oddzielać co od czego (2): *KromRozm II* p3; Pámiętaymyłz tę náukę/ iż piłmo nie oddziela ducha od ciála *GrzegŚm* 48.

Part praes act z przeczeniem: »nie oddzielając« = włączając (1): Ktora dumá połpolicýe chodzi zá śwyecką náuką y mądrofcyą/ byegłosci w piłmye też od nyey nye oddzyeláyac *KromRozm II* p3.

a. Stanowić o różnicy [co od czego] (1) : Ten znák [tj. że jest powszechny] yáłnyey niż piłwłfy/ kołcyoł boży od zborow kácyrłkich y odłłczepyennych oddzyela *KromRozm III* E.

b. Uważać, że jedna rzecz nie ma związku z drugą [co od czego] (1) : więłza część Polakow/ máią łobie náuki dobre zá nic/ á práwie ie oddzieláią od łłáhectwá/ powiedáiac iż łłáhectwo/ telko z męłtwá/ rołcie *Górndworz* G3v.

Synonimy: odłaczać; 1. oddalać, odejmować, rozwodzić; a. odganiać, odpędzać; 5. brakować, rozeznawać.

Formacje współrdzenne cf DZIELIĆ.